

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence

L. A.:

Pomembna obljuba

Že zadnjič smo poročali, da se baje vrše priprave in da se vztrajno dela za izdajanje novega uradniškega zakona, ker se je v praksi od leta 1931. pa do danes pokazalo, da je današnji zakon v marsičem pomanjkljiv, deloma protisloven, v nekaterih določbah pa tudi popolnoma neprimeren. Težnja, da se uradniški zakon popravi in izpopolni, je stara že nekaj let. Po poročilih iz Beograda se pa v zadnjem času baje že z vso intenzivnostjo proučuje zbrano gradivo in se sestavlja predlog za novelizacijo zakona. Datum sicer še ni znan, pričakovati je pa, da bo rešitev tega vprašanja kmalu dozorela.

Državni uslužbeni in upokojenci z veliko nestrpnostjo pričakujejo reformo uradniškega zakona, ker si od nje obetajo marsikatero izboljšanje svojega moralnega in gmotnega položaja. Zlasti jih zanima dvojje. Predvsem gre državnemu nameščenstvu za priznanje stalnosti v službi, kakor jo je poznalo nekdanje. Zato bi bilo treba odpraviti usodno točko 16 § 104. in § 110. današnjega uradniškega zakona. Po teh določbah je namreč možna in dopustna enostranska razkinitve službenega razmerja tako, da državno oblastvo ni dolžno niti navajati razlogov za odpust oz. upokojitev državnega uslužbenca. Zadoluje že izjava, da državno oblastvo smatra, da uslužbenec v splošnem ni primeren ali sposoben za nadaljnje izvrševanje službe oz. da zahtevajo državni interesi, naj uslužbenca služba prestane — utemeljevati pa tega ni treba, kakor tudi ni treba nobenih dokazov, da je zares neprimeren ali nesposoben za službo oz. da zahtevajo službeni interesi, da se odstrani iz službe.

To bi bila torej prva in najiskrenejša želja vsega aktivnega drž. uslužbenstva. S stalnostjo bi se zagotovila tudi pravna varnost in stalnost vsi državni upravi, vsem drž. uslužbenecem pa bi se omogočilo objektivno in popolnoma nepristransko izvrševanje službene dolžnosti, neglede na trenutno politično ali drugačno situacijo, ker bi bili izvrševalci zakonov v svojem življenjskem obstanku zavarovani.

Prav tako — če ne trenutno še bolj — pa zanima drž. uslužbenstvo še nekaj drugega, namreč vprašanje službenih prejemkov oz. pokojnin. Mislimo, da ni treba vnovič dokazovati, kako nezadostne in absolutno prenizke so naše plače in pokojnine. Saj je splošno znano, da so se naši prejemki zvišavali samo postopoma in polagoma in to vselej šele znatno kasneje, ko je poprej druginja že močno narasla. Tudi neposredno pred sedanjim uradniškim zakonom, ko so bile priznane nekaterim redkim panogam državnega uslužbenstva posebne službene doklade, so bili prejemki še zmeraj prenizki. Novi zakon je sicer prinesel začasno delno zvišanje prejemkov in pokojnin, toda samo za nekaj mesecev. Prav kmalu so prišle prve redukcije, katerim so sledile kmalu druge in nato spet nove, zadnje lani v oktobru. Danes je nivo naših prejemkov potisnjen tako globoko navzdol, da res ne zadošča niti za najskromnejše preživljanje več. Pravi čudež je, kako morejo sploh vzdržati drž. uslužbeni, zlasti tisti, ki imajo številne družine. Delno pojasnilo bi nudil vpogled v prepovedne spise pri nakazujočih blagajnah in v sezname dolžnikov v posojilnicah in trgovinah, ki bi pokazali strahotno sliko uradniške zadolženosti. Smelo trdimo, da je zlasti nižjemu drž. uslužbencu s številno družino brez zadolževanja ali stradanja dejansko nemogoče stanu primerno živeti, če je — takih primerov je ogromna večina! —

navezan izključno na službene dohodke.

K tem povsem nezadostnim dohodkom je treba dodati še okolnost, da so cene premnogh najpotrebnejših življenjskih potrebščin v zadnjem času močno narasle. Najemnine za stanovanja niso prav nič padle, temveč so še zmeraj sorazmerno in absolutno pretirane, za stalne nameščence v pretežni večini naravnost nedosegljive. Gibanje cen poljedelskih in drugih proizvodov kaže tendenco dviganja. Ozdravitev krize kmetskega prebivalstva, katero je nujno želeli v interesu nas vseh, bo v svojih posledicah — zvišanju cen poljedelskih proizvodov — za državno uslužbenstvo spet nov udarec. Naš gmotni položaj je torej vse prej kot zavirljiv, reči moramo, da je nevzdržen in da je rešitev tega vprašanja nujna ne le v našem interesu, temveč tudi v interesu države kot celote.

Zato nas je navdala z globokim zadovoljstvom izjava, katero je podal konec septembra na javnem zborovanju v Beogradu ministrski predsednik g. dr. Milan Stojadinović. Med drugim je namreč izjavil:

»Z obćim izboljšanjem gospodarskih razmer v državi, upamo, da bo prišel tudi čas, da ugodimo upravičenim željam naših državnih uradnikov in uslužbencev.«

Ta pomembna obljuba ministrskega predsednika, torej najvišjega predstavnika državne oblasti v kraljevini, nam živo vliva novega upanja, da se bodo naše nevzdržne gmotne razmere vendarle v doglednem času izboljšale. Mislimo, da ni treba navajati, da je zvišanje uradniških plač in pokojnin hkrati tudi osvežitev in okrepitev celotnega gospodarskega življenja v državi, ker državno uslužbenstvo svojih prejemkov itak ne težavira, temveč jih sproti in neposredno oddaja producentom in posredovalcem, tako da vrši dejansko le posel vmesnega blagajnika. Denar, ki se izplača javnemu uslužbencu, se takoj vrača v narodno gospodarstvo, kjer množi obtok denarnih sredstev in pomaga pospeševati narodno gospodarsko življenje.

Pričakujemo z vso upravičenostjo, da se nam vrnejo vsaj tisti prejemki, katere nam je dal sedanji uradniški zakon in ki so nam bili kasneje reducirani. Upamo, da se bodo v tem smislu uredile zakonske postavke naših plač in pokojnin in želimo, da se to vprašanje reši trajno — in to z zakonom. Prejane izkušnje imamo namreč z izvrševanjem raznih uredb in pravilnikov, kjer so nam izvršujoči organi z eno roko odzimali tisto, kar nam je zakonodajalec priznal, in kar so nam z drugo dajali. Zato naj se nam pravilno in pravično določijo že zadostni osnovni zneski naših aktivnih in pokojninskih prejemkov, da ne bo tega večnega valovanja in spreminjanja, ki ga poznamo s področja druginjskih doklad. Sicer nam pa za enkrat gre samo za kar najhitrejšo odpomoč, pa naj se že uredi stvar tako ali tako. Življenje z današnjimi prejemki je za ogromno večino drž. uslužbencev neprestano muka in izvor trajnih in kar neznosnih skrbi. Zato velja tudi danes rek: Bis dat, qui cito dat.

Z zadoščenjem sprejemamo navedeno obljubo g. ministrskega predsednika in upamo in želimo, da bodo obljubi kar najprej sledila tudi dejanja. Gospod ministrski predsednik si bo z uresničitvijo obljube pridobil nemiljivo hvaležnost vseh aktivnih in upokojenih drž. uslužbencev.

Konsumentni in karteli

Iz avstrijskega zadržnega lista »Für Haushalt und Heim« objavljamo naslednji članek, ki odkriva prav zanimive poglede na veliko mednarodno gospodarstvo in njegovo organizacijo. Zle posledice te požrešne svetovne velesile, ki se zove kapital, čutimo vsi.

»Po vsem svetu iščejo danes nove gospodarske zveze, ki naj bi spravile v soglasje proizvajalne sile sveta s konzumom, tako da bi mogli živeti pri tem vsi ljudje in uživati zemeljske dobrine. Vse polno najrazličnejših poizkusov doživljamo, kako bi se dala doseči taka ureditev.

V prejšnjem stoletju je vladala med vsemi industrijskimi podjetji najostrejša konkurenca. Reči je mogoče celo, da je prav to tekmovalstvo rodilo po veliki večini ves tehnični napredek. V tistih časih je moral vsak podjetnik skušati poceniti proizvodnjo in pomnožiti število izdelkov. To je bilo prav lahko, kakaj pocenitev se je vršila navadno v škodo delavstva v obratih. Čim bolj so pa delavci branili svoje interese, čim laže je bilo slehernemu podjetniku mogoče nabaviti in uporabljati iste stroje, čim bolj so se zvišala denarna sredstva, ki so bila slehernemu na razpolago, tem nevarnejša je postala za vsakega podjetnika konkurenca. Zato se je že v letih pred vojno pričela oglašati zahteva, naj se podjetniki organizirajo in skupno branijo svoje gospodarske interese. Nič več naj ne bi vsak zase proizvajal, temveč naj bi zgradili vso svojo proizvodnjo na skupnih temeljih in naj bi tudi blago skupno za isto ceno prodajali. Nastala je najprej vrsta precej rahlih dogovorov, ki so skušali določiti samo cene blagu, nato pa so se razvile različne organizacije, ki so združevale posamezne produkcijske panoge, kot n. pr. vse sladkorne tovarne ali vse rudokope. Kmalu so nastale še ožje zveze in karteli, kakor so imenovali te združbe, so prevzeli celotno proizvodnjo. Zdaj ni bilo več konkurence in podjetniki so mislili, da so zase rešili vprašanje. Vojna je razvoj teh organizacij deloma podpirala, deloma pa, kolikor so bile mednarodne, razdrila. Po vojni so se pa začele, zlasti na Francoskem pojavljati zahteve, naj se povsod ustanove karteli, ker je to baje edina možnost, ki more urediti produkcijo in s tem zavarovati ljudem življenje. Potem bo mogoče prilagoditi proizvodnjo potrošnji in delavci bi bili stalno zaposleni. Če bi pa ustanovili mednarodne kartele, bi mogli z njimi svetovno gospodarstvo vzajemno tako povezati, da bi se s tem zagotovil svetovni mir.

Take so bile sanje, kako je bilo pa v resnici?

Predvsem karteli mnogokrat niso služili splošni blaginji, temveč so prav pogosto skušali podjetjem zagotoviti kar največji dobiček. Gotovo mora vsaka gospodarska organizacija skrbeti, da dela brez izgube. Toda če naj služi splošnosti, ne sme nikdar pozabiti, da je skupna blaginja nad dobičarskim interesom. Karteli so pa kmalu smatrali za svojo najvažnejšo nalogo ohranitev cen na najvišji višini, tako da

bi jim dobiček ostal navzlic gospodarski krizi neokrnjen. Če je zaradi visokih cen potrošnja padla, potem niso znižavali cen, temveč so omejili proizvodnjo. To je značilo še nadaljnje povečanje brezposelnosti, še nadaljnje uboženje množic in nadaljnji padec kupne moči.

Niso pa razen tega pričeli samo zapirati tovarn, ki so že stale, preprečevali so tudi ustanovitev novih tovarn. Nakupovali so celo nove iznajdbe, ne da bi jih uporabili, temveč da preprečijo, da jih ne bi kdo uporabil in s tem znižal cene. Tako ima mednarodni vžigalični kartel vse patente za vse stroje, ki so potrebni za izdelavo vžigalic, to pa samo zato, da nadzira ustanovitev novih tovarn in jih event. prepreči. Mednarodni kartel tovarn za električne žarnice je pokupil nove iznajdbe, pa jih ni nikdar uporabil, da prepreči s tem pocenitev žarnic.

V zadnjih letih so mnoge države izdale posebne zakone, ki naj bi uvedli nadzorstvo države nad karteli. Z državnim nadzorstvom naj bi se samovoljna kartelov omejila. Na žalost pa doslej ni bil izdan noben zakon, ki bi bil zares zmožen odpraviti te nevarnosti. Celo to moremo danes opazovati, da prav v tistih državah, kjer so v veljavi kartelski zakoni, kakor na Češkoslovaškem in v Nemčiji, število kartelov stalno narašča. Število je v vseh državah znatno večje kakor bi si mogli misliti. Tako je imela Nemčija nad 4000 kartelov, danes jih bo najbrž še mnogo več. Češkoslovaška ima 800, Avstrija po približni oceni — ker nima zakonov o kartelih, tega natančno ne mogoče vedeti — 600 kartelov in kartelskih zvez. Zastopniki kartelov, ki imajo na razpolago najboljše pravne in najbolj prebrisane gospodarske voditelje, si vselej in ob vsaki zakonski ureditvi najdejo sredstva, da svoje posebne interese bolj varujejo kot interese celokupnosti. Nadzorstva nad velikimi gospodarskimi podjetji in določitve cen pa ni mogoče tako zlahka izvesti. Človek je lahko izvrsten državni uradnik, pa vendar nima praktičnih izkušenj, da bi mogel nadzorovati cene mednarodnih tovarn, ki so razen tega tudi le pogojno podvržene zakonodaji posameznih držav. Sen, naj bi Držstvo narodov izvajalo to nadzorstvo, se je že davno razbitnil. Nihče ne bo tajil, da je za državne uprave izredno huda naloga, če hočejo izvajati tako kontrolo. To naloga bi pa v vseh državah laže in bolj zadovoljivo rešili, če bi bili pripravljeni pritegniti strokovnjake iz krogov velenabavljalnih združenj in združenih organizacij konzumentov, ki s praktičnim izkustvom združujejo načelno stališče, da mora skupna blaginja prebivalstva biti nad vsemi pretiranimi dobički posameznih skupin. Seveda bodo organizacije konzumentov tak vpliv dosegle le, če bodo zmožne, združiti zmerom večje množice konzumentov in jim pojasniti njihove prave interese. To je pa naša naloga, katero mora v vsaki državi vršiti zadrugarsko gibanje, če naj karteli ne postanejo resna nevarnost za življenje in gospodarstvo ljudstev.«

Spreminjanje pravnomočnih odločb

Važna načelna odločba splošne seje državnega sveta

Ob odločevanju o tožbah proti upravnim odločbam, s katerimi so se prejšnje upravne odločbe razveljavile, se je pojavila različnost glede presoje, ali more upravno oblastvo svojo odločbo, ki je postala pravnomočna, razveljaviti, t. j. preklicati ali spremeniti v korist osebe, glede katere je bila odločba izdana, če ugotovi, da je bila odločba napačna — in ali more ti odločbi dati retroaktivno moč.

Za stališče, da upravno oblastvo svojih odločb, ki so postale pravnomočne, ne more razveljaviti v korist prizadetih oseb, se je navajalo, da zakon o splošnem upravnem postopku govori v § 133. samo o primerih, kadar upravno oblastvo preklicale ali spremenilo svojo odločbo v škodo osebam, ki so si z odločbami upr. oblastva pridobile določene pravice, ne pa tudi o primerih, kjer gre za preklic ali spremembo

odločb v korist osebe, ki je bila zaradi nepravilne uporabe zakona ali zmotne uporabe diskrecionarne oblasti s to odločbo prizadeta; da se zato za take primere ne more uporabiti § 133. zak. o sploš. upr. post., a ker ni nobenega drugega predpisa, tudi sploh ni pravne podlage za izdajanje takih odločb.

Državni svet je na svoji splošni seji od 24. in 25. apr. 1934, št. 11.536/34, sprejel nasprotno stališče, da cit. zakon ne prepoveduje upravnim oblastvom popraviljanje (razveljavljanje, spremembo ali preklic) pravnomočnih, toda napačnih odločb v korist prizadetih oseb, in da upravna oblastva morejo takim odločbam dati tudi retroaktivno moč, če gre za popravilo odločbe, ki je bila nezakonita in v škodo prizadete osebe.

Za državni svet so bili pri presoji tega vprašanja važni tile razlogi:

Pravilno izplačevanje pokojnin

Društvo državnih i samoupravnih penzionera savske banovine v Zagrebu je nedavno predložilo fin. ministarstvu sledečo spomenico, ki jo po »Penzioneru« od 10. oktobra t. l., št. 19, v dobesednem prevodu objavljamo:

»Člen 124. zakona o drž. računovodstvu ukazuje v svojem 1. stavku tole: »Izplačilo plač, pokojnin, vzdrževalnin, doklad, se vrši začetek vsakega meseca za prihodnji mesec.«

Znano je, da je tudi g. finančni minister odredil, da se vsi prejemki aktivnih uradnikov in upokojencev morajo izplačati od 1. do 3. dne vsakega meseca. To se tudi izvršuje, toda samo v Beogradu in nekaterih banovinah tako redno, da se pokojnine izplačujejo vsakega prvega v mesecu. V večini banovin, zlasti v tako imenovanih prečanskih krajih, se pričinja izplačilo šele okoli sredine meseca in se nadaljuje ves mesec, časih tudi še v začetku prihodnjega meseca.

»Člen 124. zakona o drž. računovodstvu ukazuje v svojem 1. stavku tole: »Izplačilo plač, pokojnin, vzdrževalnin, doklad, se vrši začetek vsakega meseca za prihodnji mesec.«

Zakaj se začetek vsakega meseca ne more najeti posojilo pri Hipotekarni banki, ki itak zbira pokojninski sklad in mesečne prispevke državnih uslužbencev, ali pri Poštni hranilnici ali Narodni banki, v teku meseca bi se pa zbrana denarna sredstva namesto, da se vplačujejo na račun fin. direktij, vračala dotičnemu zavodu, kakor se zbirajo.

Z ozirom na navedeno prosimo, da se pokojnine izplačujejo vsakega prvega v mesecu hkrati s plačami aktivnih uradnikov, kakor se to redno dogaja v Beogradu in nekaterih posameznih banovinah.«

**Naročajte
„Naš glas“!**

Edino samostojno in neodvisno naše skupno glasilo! V slogi je moč!

Vestnik

Pozor na položnice! Da ne bo neljubih pomot, prosimo vse p. n. naročnike, naj se naših čekovnih položnic poslužujejo samo za vplačila naročnine ali za poravnane kakih drugih obveznosti nasproti listu. Vsa vplačila na naših položnicah, bomo smatrali kot plačila naročnine.

Iz stanovskega tiska. Iz uredništva »Naše Reči«, glasila somborske organizacije drž. upokojencev za donavsko banovino, je izstopil g. Franjo Luckarž. Imenovan je je preselil iz Sombora v Subotico in je zaradi tega tudi izstopil iz odbora navedene upokojske organizacije, kjer je opravljal posle knjigovodje-tajnika. Navedeni list se mu za vestno in točno službovanje in za marljivo opravljanje dolžnosti toplo zahvaljuje.

Železničarska bolnica v Skoplju. Konec septembra so v Skoplju odprli bolnišnico za državno prometno osebje, ki jo je ustanovil podporni sklad državnih železniških uslužbencev v Beogradu. Bolnišnica je nameščena v prostorih nekdanjega sanatorija Vardar in se bodo v nji zdravili železničarji z ozemlja beogradske železniške direkcije. Slavnostne otvoritve v Skoplju se je udeležilo več odposlancev železniških organizacij iz Ljubljane, Zagreba in Beograda.

Potni pavšal in uniforme davčnih uradnikov. Finančno ministarstvo je izdalo od-

lobo, da se razveljavi pravilnik o določitvi in izplačevanju potnega pavšala za uslužbence davčnih uprav in pravilnik o službeni obleki davčnih uradnikov. Zato se bodo odslej izplačevala povračila potnih stroškov davčnim uradnikom po splošni uredbi o potnih in selitvenih stroških od 12. decembra 1931, št. 84.600/1, in ne več kakor doslej, v okroglih mesečnih pavšalnih zneskih. Nošenje uradne uniforme pa v bodoče za davčno uradništvo ne bo več predpisano. Odpravljeno je pa seveda tudi prejetje posebnih zneskov za nabavo vzdrževanja uniform.

Rodbinske doklade za vajence. Premnogi aktivni in upokojeni drž. uslužbenci si glede predpisov o pravici do rodbinske doklade za otroke, stare nad 16 let, ki so obrtniški ali trgovski vajenci, niso na jasnem. Zato bomo v kratkem podali pregled teh določb. Načeloma ne pripada rodbinska doklada za nobenega otroka, ki je dovršil 16. leto starosti. Samo izjemoma se dovoli doklada tudi po tem letu za hčer, ki gospodinja očetu-vdovcu, za trajno za delo nesposobnega otroka in za otroka, ki se redno šola; vse to ob določenih posebnih pogojih. Pod šolanjem pa obe uredbi od 19. septembra 1935 (kakor že vse prejšnje) ne razumeta obrtniškega ali trgovskega šolanja vajencev. Po uredbah se smatra za redno šolanje obiskovanje javnih ali priznanih zasebnih šol kot redni učenec, najdlje pa do 23. leta starosti, seveda če se otrok prej ne omoži (oženi) ali ne gre k vojakom. Obiskovanje večernih ali občasnih tečajev se tod ne smatra za šolanje. — Pa tudi pred 16. letom ne pripada rodbinska doklada za vajenca, če prejema več kot 150 Din nagrade na mesec ali če ga delodajalec (mojster) brezplačno vzdržuje, da si mu v denarju ne daje nobene nagrade. V praksi se kot vzdrževanje smatra že sama prehrana in stanovanje. — Bilo bi prav, da bi se ta nesocialna določba spremenila in bi se rodbinska doklada za otroke vajence priznavala enako, kakor da se redno šolajo. Po sedanjih predpisih so tisti aktivni uslužbenci oz. upokojenci, ki imajo otroke — obrtniške ali trgovske vajence, na slabšem kot starši otrok, ki obiskujejo šole. Tako so prvi, ki so po veliki večini gmotno itak slabotnejši, še enkrat udarjeni.

Prevozne ugodnosti železničarjev. Po odločbi prometnega ministarstva imajo odslej železniški upokojenci in upokojenke, vdove, rentniki in miloščinarji, ki imajo vsaj 15 let železničarske službe, pravico do prevoza drv za kurjavo in premoga proti plačilu 10 % normalne prevozniske tarife, enako kot aktivni železniški uslužbenci. Količina kurjave, ki ga morejo prepeljati s takó znižano voznino, je enaka kot pri aktivnih železničarjih. V novem pravilniku so zvišane tudi voznje za režijsko ceno in to pri oddaljenosti 60 km od bivališča in nazaj neomejeno, brez vložkov. Tudi za naprej veljajo na leto po tri brezplačne vozovnice.

Zasebna uporaba uradnih telefonov. Poštni minister je razveljavil svoje odobrenje, da smejo drž. uradniki uporabljati telefone pri uradih, kjer so nameščeni, za zasebne medkrajevne telefonske pogovore. Zato se smejo odslej pri vseh uradih uradni telefoni uporabljati samo za uradne namene.

Zavarovalnica v Ljubljani išče s 1. novembrom mlajšega drž. upokojenca, ki je verziran v davčnih zadevah in sposoben za hišnega upravitelja in blagajnika v pisarni. Uradne ure od 8. do 14. ure.

Točne ponudbe naj se pošljejo upravi lista z vsemi podatki pod »Davčni izvedenec«.

Podpora Rdečega križa za ranjence, bolnike in otroke v Španiji. Zaradi izredno ostre državljanske vojne v Španiji je zelo težko stajne mnogoštevilnih ranjencev, bolnikov in beguncev. Mednarodni komitè Rdečega križa je poslal sporazumno z Ligo društev Rdečega križa svojo komisijo v Španijo, da nudi pomoč ranjencem in bolnikom obeh vojskujočih se strank, kakor tudi beguncem, posebno pa deci. Potrebna je hitra in izdatna pomoč. Naše društvo je poslalo preko mednarodnega komitèja kot prvo pomoč 20.000 Din. V minulih vojnah so bili deležni mnogoteri naši ranjenci in bolniki, kakor tudi begunci tuje pomoči ter so bili v mnogih primerih na ta način rešeni. Zato je potrebno pomagati sedaj tudi nesrečnim žrtvam meščanske vojne v Španiji, četudi z najmanjšim darilom v gotovini. Darila naj se pošiljajo na naslov: Glavni odbor društva Crvenog Krsta, Beograd, Simina ulica br. 19 s pošto nakaznico ali pošto položnico št. 50.319, na katerih naj bo besedilo »Za španski Rdeči križ«. Prejeta darila bo poslal glavni odbor mednarodnemu komitèju v Zenevi za nabavo zdravil in sanitetnega materiala. Darila, nabrana od otrok in šol, bo poslal glavni odbor preko Lige društev Rdečega križa za deco pogrešanih borcev in beguncev.

Zakaj čvusti?

Vsaka aroma, seveda tudi kavna aroma, ima to lastnost, da se izdiši. Kaj pa bi bila kava brez aromel? Zato je tudi dobila nov tesno zaprt kartonski ovoji zmeraj dobro dišeča

**Kneippova
sladna kava**

Upokojenec

V spomin upokojenih tovarišev. Za umrle člane Društva jugosl. državnih in samoupravnih upokojencev in upokojenk v Mariboru se je vršila v nedeljo, dne 18. oktobra v ondotni frančiškanski cerkvi služba božja. Te spominske maše se je udeležilo vodstvo navedene organizacije z vsemi odborniki in veliko število mariborskih upokojencev.

Izplačevanje pokojnin. V narodni skupščini je dne 19. oktobra vložil ljubljanski narodni poslanec g. Rajko Turk, skupaj s poslanci gg. Mohoričem, Prekorškom, Pleškovičem, Mravljetom, Komanom in Lukačičem, interpelacijo na finančnega ministra glede izplačevanja pokojnin drž. upokojencem v dravski banovini. Interpelacija je obširno utemeljena.

Prepovedi na pokojnine. Zagrebško Društvo državnih i samoupravnih penzionera je predložilo finančnemu ministarstvu vlogo, s katero prosi, naj se na pokojninske prejemke ne dovoljujejo nobene prepovedi za državne terjatve po upravni poti, preden se do kraja ne izvede predpisani upravni postopek in se ne ugotovi obstoj in obseg terjatve. Kadar se prepovedi odredijo, naj se to zgodi vselej s formalno pisмено odločbo, ki pa se sme izvršiti šele, kadar postane stvar pravno-močna, t. j. kadar proti njej ni mogoč več noben pravni lek. To je že načelno odločila odočba splošne seje drž. sveta od 11. VI. 1934, št. 16.261. — Tudi naj se pokojnine ne obremenjujejo z davki, dokladami in drugimi davčnimi bremenji.

Povračilo selitvenih stroškov ob upokojitvi. Po 1. odst. lit. a) čl. 25 uredbi o povračilu potnih in selitvenih stroškov št. 84.600/1-1931 je predpisano, da pripada upokojencem, upokojenim po dovršitvi polnih službenih let (prav tako kot tudi njihovim družinam ob njihovi smrti) povračilo selitvenih stroškov, in sicer od kraja upokojitve do kraja stalnega bivališča. Ker pa v letošnjem državnem proračunu ni v ta namen določen poseben kredit, je finančno ministarstvo izdalo odločbo od 1. julija 1936, št. 62.255/II, po kateri se mora izplačati povračilo potnih stroškov iz proračunskega kredita, ki je

v vsakem posameznem resortu določen za službene preemestitve. Zato mora vsak tak upokojenec predložiti selitveni račun tistemu ministarstvu, v katerem je služil do upokojitve. Njegov zadnji nakazovalec bo odredil izplačilo pri pristojni blagajni iz proračunskega kredita za službene preemestitve uslužbencev dotičnega resorta. — Doslej je ta povračila dovoljevalo finančno ministarstvo in jih izplačevalo po pristojnih fin. direkcijah. Ta način likvidiranja takih selitvenih računov s tem torej preneha.

Upokojska osrednja pisarna. V somborski »Naši Reči« je bil objavljen daljši članek o potrebi ustanovitve skupnega »Centralnega biroa« vseh organizacij drž. upokojencev v državi. Po tem predlogu naj bi se v Beogradu ustanovila posebna osrednja pisarna vseh upokojskih organizacij. Njena naloga bi bila zbiranje podatkov in informacij o vseh zadevah, ki se tičejo državnih upokojencev, dostavljanje teh poročil organizacijam, opravljanje intervencij in posredovanj pri ministrstvih itd. v načelnih skupnih zadevah kakor tudi v posameznih konkretnih primerih, in skratka briga za enotno, načrtno nastopanje vseh društev. Dognano je, da se vloge organizacij, ki se predlagajo po pošti, ne obravnavajo v uradih posebno vestno in natančno, odpošiljanje posebnih deputacij v Beograd je pa zvezano z velikimi izdatki, katerih poedine organizacije ne zmorejo. Z ustanovitvijo osrednje pisarne bi se ti stroški znatno zmanjšali, ker bi za vzdrževanje pisarne prispevala vsa društva in sicer, kakor predlaga članek, po številu članov. Prispevki naj bi bili minimalni, od 125 do 250 Din na mesec. Posamezni člani naj bi pa plačevali kot nagrado za intervencijo v njihovih lastnih osebnih zadevah še posebne pristojbine, n. pr. po 40 Din na mesec in poštino. Tako bi se ta pisarna vzdrževala po večini z lastnimi dohodki brez prehudih bremen za organizacijo. Članek predlaga, naj bi za začetek prevzela ureditev in vodstvo pisarne somborska upokojska organizacija. — O tem predlogu bi bilo treba, da razmišljajo tudi naše upokojske organizacije.

Zadružne vesti

Železničarski mladinski dom. Ljubljanska Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic je sklenila, da sežida v Martuljku mladinski dom, posvečen spominu kralja Aleksandra. Začetek avgusta je bil slovesno položen temeljni kamen za poslopje tega prvega železničarskega mladinskega doma, hkrati je bil pa blagoslovljen tudi temeljni kamen počitniškega doma, katerega bo postavila tam v bližini naša Zveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev.

Zadružna prenočišča in zadružne restavracije v Beogradu. Opozarjamo vse zadrugarje, ki potujejo v Beograd, da ima naša Zveza nabavljalnih zadrug dve moderno urejeni prenočišči, in sicer eno v Dečanski ulici št. 12, drugo pa v Sarajevski ulici št. 26. V prenočiščih je na razpolago 186 postelj. Da obvaruje zadrugarje pred izkoriščanjem s strani nosačev in izvoščkov, je uvedla Zveza tudi avtobusni promet od prenočišča v Dečanski ulici na kolodvor in s kolodvora k prenočišču v Sarajevski ulici in od tu naprej v Dečansko ulico. S tem sta prenočišči stalno v zvezi z železniško postajo. Za pre-

voz skupno s prtljago plača oseba: 6 Din s kolodvora v Dečansko ulico, 3 Din s kolodvora v Sarajevsko ulico. Enake cene se plačajo za vožnjo od prenočišča na kolodvor.

Za zadružni dom v Zagrebu. V zagrebškem »Penzioneru« smo brali v poročilu o delovanju raznih strokovnih društev in zadrug zagrebških javnih uslužbencev, da jim je v Zagrebu nujno potreben Zadružni dom. V njem naj bi bile nastanjene vse uradniške zadruge, hkrati tudi poslovni prostori stanovskih, kulturnih, dobrodelnih in drugih organizacij javnih uslužbencev. Razen tega naj bi se v domu uredila čitalnica, kavarna ali restavracija, priredile naj bi se sobe za prenočevanje podeželskih članov, ki prihajajo v Zagreb, bilo bi pa tudi koristno, če bi se ustanovila v njem tudi zdravniška ambulanca. — Mislimo, da bi bilo tudi za ljubljanske javne uslužbence važno in koristno, če bi se mogel zgraditi v Ljubljani tak zadružni dom, ki bi bil središče vsega zadružnega in sploh stanovskega delovanja javnega uslužbenstva. Seveda bo do ureditve take zamisli preteklo še nekoliko časa.

PRISTOPAJTE K SVOJIM ZADRUGAM!

Zadnje vesti

Pred zaključkom lista izvemo, da se je zadnje dni oktobra mudila v Beogradu posebna deputacija organizacij drž. upokojencev, ki je predložila odločujočim činiteljem vrsto resolucij oz. spomenic, ki so bile sprejete na sestanku odposlancev upokojenjskih organizacij v Zagrebu. Ta sestanek se je vršil dne 12. oktobra v prostorih zagrebške upokojenjske organizacije. Navzoči so bili razen zagrebških tudi delegati iz Ljubljane, Maribora, Splita in Banjaluke. Sarajevsko upokojenjsko društvo se je opravičilo. Navzoča nista bila tudi zastopnika društev iz Šibenika in Sombora. Mari-

borsko organizacijo upokojencev je zastopal g. Matej Vrtnjak, poštni nadsvetnik v pokoju, ljubljansko pa predsednik g. dr. Ivan Vrtačnik. O vsebini sprejetih resolucij in o poteku tega zborovanja objavimo v prihodnji številki izčrpno poročilo. Poglavitne točke teh spomenic so: izenačenje staroupokojencev, redno izplačevanje pokojnin, pravilno nakazovanje milostnih oskrbin, omejitev zaznamb na pokojninske prejemke, takojšnje nakazilo pokojnin novim upokojencem, reaktiviranje neopravičeno upokojenih, odprava kuluka in davkov na pokojnine, zvišanje doklad in priznanje rodbinske doklade za ženo, ustanovitev Zveze upokojenjskih organizacij in ureditev skupne pisarne.

TAKSE

Obveščamo vse prizadete, da je izšla dolgo pričakovana knjiga »Takse«, ki jo je napisal načelnik fin. oddelka banske uprave v pok., g. Štefan Sušec. Knjiga je izdana v zelo okusni opremi in obsega nad 930 strani. Podrobnejše poročilo objavimo v prihodnjič, danes samo obveščamo vse prednaročnike in druge interese, da se je

izid nekoliko zakasnil zaradi izredno obširnega in podrobnega kazala, ki obsega celih 52 strani, in pa zaradi dodatkov, ki so bili vnešeni prav pred vezanjem knjige, ki vsebuje tako še razna dopolnila prav od srede oktobra t. l. Zanimanje za knjigo, ki se bo v prihodnjih dneh že začela razpošiljati naročnikom, je veliko.

Po svetu

Zvišanje plač v Kanadi. V letu 1931. so v Kanadi splošno znižali službene prejemke železniškim uslužbencem in sicer za 20%. Ze nekajkrat so v minulih letih to znižanje skrčili, tako da je od 1. jul. 1935 znižanje znašalo samo še 10%. Kanadski železniški uslužbenci so po svoji strokovni organizaciji zdaj zahtevali od kanadske vlade, naj odpravi še ta ostanek redukcije, tako, da bodo prejeli spet nezmanjšane plače, kakor so jih v letu 1931.

Uradniki in kmetje. V dunajskem uradniškem listu »Der Beamte«, ki ga izdaja avstrijska domovinska fronta, je pod prednjim naslovom objavil minister Peter Mandorfer članek, iz katerega posnemamo

tale odlomek: »Časi, ko je vladala morebiti neka napetost med uradničtvom in kmeti, so že davno minuli. Mogoče so pripomogli notranji razvoji v Avstriji in stanovska ideja k temu, da je ta napetost prenehala. Kmetje cenijo delo uradništva in so si svesti, da je zdravo gospodarsko življenje mogoče samo tam, kjer je uradništvo dobro in vestno. Kmetje se pa tudi tega zavedajo, da velik del uradništva živi v težavnih gmotnih razmerah in da se je treba na njihovo oslabiljeno kupno moč kar najbolj mogoče ozirati.« — K tem izvajanjem, ki veljajo v celoti tudi za naše razmere, ni kaj dostaviti.

Zgaga

Zgaga nastane, če se v želodcu izloči preveč želodčne kisline ali pa če je želodčna prebava slaba in nastane v želodcu kisanje. Takšni ljudje ne smejo mnogo mastno jesti, najbolje sploh ne; nikakor pa ne smejo uživati takih maščob, ki rade postanejo žarke, kot n. pr. olje. Tudi ne smejo uživati kislih jedi, kvečjemu če prenesejo limonin sok. Kislikasto sadje prav tako ni dobro. Tudi kajenje in močne alkoholne pijače povzročijo zgago. Sicer je pa učinek raznih jedi na razne ljudi neenak in je treba pač preizkusiti, kaj mo-

remo prenesti in kaj ne. Poleg diete je potreben tudi boj proti kislini, in je zato najboljša trda beljakovina kuhanega jajca. Če beli del kuhanega jajca dobro sesekljamo ter če použijemo kavno žličico (te snovi ali nekoliko več, se v zelo pogostih primerih zgaga omili). Dobro je tudi pitje ne premrzle čiste vode, včasih tudi soda-vode. Staro ljudsko sredstvo proti zgagi je tako zvana jedilna soda, ki jo ljudje navadno imenujejo soda-bikarbona; vzamemo jo za konico noža ali za kavno žličico, pomešamo jo z vodo in jo izpijemo. Tudi sežgana magnezija in kemično čista kreda dobro učinkuje. Najboljša je seveda prava dieta, ki zgago sploh ne pripusti.

Zelodec me peče! Večkrat sišimo te besede. Bolečine sicer večinoma kmalu izginejo, a ne smemo jih omalovaževati; za dotičnika so res huda muka. Pogosto je pekoči želodec edino svarilo, da tam nekaj ni v redu. Nedoločena bolečina se more najlaže primerjati z bolečino kakšne zunanje opekline. Ne smemo je zamenjati s splošno znano zgago; v našem primeru nas želodec direktno peče, ne pa zgornji del prsi ali grlo. Bolečina more nastopiti ob vsakem dnevnem času, in sicer neodvisno od tega, ali smo jedli ali ne. Zgodi se, da več let nič ne čutimo, oddahnemo se, naenkrat je pa zopet z nezmanjšano silo tukaj. Včasih tudi najbolj natančna zdravniška preiskava, izvedena z vsemi modernimi pomožnimi sredstvi, ne more ničesar bolehanega ugotoviti. Če je žolč zdrav, si ne moremo misliti drugega, kot da je vzrok pečenja motenje v sluzni tvorbi kisline. Količina kisline more biti pri pečenju želodca popolnoma normalna, dočim sluzna količina močno koleba. Pri želodčnem kataru obstoji pogosto zmanjšana sluzna množina kljub pomnoženju kislini množini. Močne količine sluz se opazujejo po preobilu užitem alkoholu ali nikotinu. Želodčna sluznica seveda v vseh teh primerih ni trajno prevlečena s preobilico sluzi, temveč vedno le skupaj s kakšno dietno ali dražilno hibo.

Kako si torej prav za prav razlagamo postanek čuta pekoče želodčne bolečine? Po večini bo najbrž tako, da želodčna sluznica kot omenjeno, ni trajno prevlečena s sluzom in je izpostavljena razjedajočemu učinku preobilne želodčne kisline. Včasih moremo to neprijetnost utemeljiti z močno dražljivostjo kakršnihkoli živil. Nekaj posebnega je pri žolčnih boleznih, pri katerih je z vnetjem žolčnih potov normalni odtok žolča v črevo oviran in teče zato žolč nazaj. Spričo obilice mogočih vzrokov je treba ob pravem času poiskati zdravnika; le on more ugotoviti pravi vzrok in določiti pravilno zdravljenje. Pogosto bo mogoče že z navadnimi sredstvi bolečino ustaviti, na primer s predpisom spremenjenega načina življenja, z lahko hrano in zlasti s predpisom rednih obedov.

(Iz »Zdravja«.)

Glavobol

Glavobol prav za prav ni bolezen sama na sebi, temveč neki znak, nastopajoč pri številnih boleznih, ki niti nimajo vselej svojega sedeža v glavi. Zato se tudi glavobol ne da vselej na isti način zdraviti, temveč je treba zmeraj dobro premisliti, kako in kaj. Dunajska zdravnik profesor Schüller in primarij dr. Wilder sta sestavila praktičen in sistematičen seznam vseh vrst glavobola; knjiga je izšla pred kratkim v založništvu Springer v zbirki »Bücher der ärztlichen Praxis«.

Med bolečinami, ki izhajajo od glavne kože in od spodaj ležečih mišic, so na pr-

vem mestu revmatične bolečine; tu zraven so tudi nevalgije. Med bolečinami, ki izhajajo iz koščne lobanje, so najvažnejše sifilitične. Tudi rane in brazgotine so v mnogih primerih povod glavobola. Z mrzlico, motenjem zavednosti, bljuvanjem i. dr. v zvezi se nahajajoča draženja in vnetja možganske kože so težke bolezni, ki zahtevajo največjo zdravniško skrbstvo; pogosto jih zamenjavajo z glavobolom, ki nastopa pri drugih mrzličastih boleznih. Tudi pri zastrupljenih z živali in kemikalijami se pogosto pojavi glavobol.

Najvažnejše možganske bolezni, ki povzročajo glavobol, so vnetja, h katerim spada tudi predbolezen otroške ohromelosti, dalje nove tvorbe in abscesi, ki jih zdravi kirurg, in predvsem bolestne spremembe krvnih cevčkov možganov in njih živcev. Ena najvažnejših bolezni možganskih cevčkov je arterioskleroza z njenimi posledicami, pretiranjem manjših in večjih cevčkov (kapi). Zdravljenje obstoji v miru (glava visoko), dieti, zmernosti, v vzdržanju nasladnih strupov (tobak itd.) in vznemirjenju, v puščanju krvi itd. Krajevno omejen glavobol povzročajo tudi zamašenja možganskih cevčkov po strjeninah, ki so se pri srčnih boleznih kjerkoli v krvni poti odtrgale.

Pri bolelostih srca in pljuč, pri veliki golši, nošnji preozkih ovratnikov, kot poklicna bolezen godcev na pihala in puhačev stekla nastane včasih zastoj krvi v glavi, ki povzroča glavobol bolj bodečega značaja; ta glavobol se poslabša s kihanjem, kašljanjem, pripogibanjem, zaprtjem, a se more zboljšati s hladnimi obkladki, s toplimi ročnimi ter nožnimi kopelmi in s črno kavo. Seveda moramo vzrok odstraniti ali ga vsaj zdraviti.

Zelo zanimivo, toda v marsičem še nepojasnjeno, je obširno poglavje migrene, ki ima svoj vzrok v krčih in v ohromelosti živcev krvnih cevčkov v glavi. Zdravljenje naj ne obstoji samo v jemanju narkotičnih sredstev, temveč pred vsem v odstranitvi vzrokov, ki jih je pa brez števila. Prav tako številna so tudi predpisana sredstva in zdravljenja.

Prav tako težavno in dolgotrajno je večkrat tudi zdravljenje živčnih bolečin in vnetij v območju glave.

Slednjič moramo misliti tudi na to, da morejo biti glavoboli povzročeni tudi po presnovnih (n. pr. sladkorna bolezen) in ženskih boleznih ter tudi nevrastenično in duševno.

Seznam nikakor še ni popoln. Laikom ne smemo zameriti, če jih pri naštevanju vzrokov glavobola res začne glava boleti. Razne korenine glavobola naj jih bodo le opomin, da ne zdravijo vsakega glavobola samovoljno z raznimi praški itd., temveč, da gredo k zdravniku, ki jih bo pregledal in ki bo zagrabil glavobol tam, kjer mu tiči vzrok. Za zdravnika samega je pa zgoraj omenjena knjiga najboljši kazipot po tako zamotanih potih glavobola.

(Iz »Zdravja«.)

NANKING, PERJE
IN PUH ZA BLAZINE
IN PERNICE
zelo ugodno in v velikih zbirah
pri tvrdki

Robert Goli
Ljubljana
Selenburgova ulica 3

Senzacija!
SIN tvrdke **KIFFMANN, Maribor**
je otvoril na Mestnem trgu 8,
trgovino z urami, zlatnico in
optiko. Radi vpeljave prodajam
po neverjetno znižanih cenah!

Poravnajte
naročnino za
„NAŠ GLAS“

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413
Posojila do Din 10.000— vsem javnim nameščencem
po 8% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poročstvu.

KNJIGARNA

Ljubljana
Frančiškanska ulica 6
Telefon št. 3397

Maribor
Palača Banovinske hranilnice
Telefon št. 2628

Izdeluje diazo-amoniak-papir „JASNIT“
za kopiranje načrtov, ki je edini 100%
domač izdelek te vrste v državi!

Učiteljske tiskarne

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo
vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna
izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjigarna spre-
jema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse
domače in inozemske liste, revije itd. Velika
izbira pisemskega papirja, razglednic in slik.
Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame.
Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov
in preprog. (Pliš, tapetri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima
vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn.
Gospodom uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 / Telefon št. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže
specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup
manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko
posodo, rje prosti jedilni pribor itd.